

JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU
(sediul Râșcani)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Kiev, 3
Email: jrc@justice.md; Tel.: +373 22/ 43 80 02
www.instante.justice.md

23 octombrie 2025
Dosar nr. 3-4886/2024

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, 28.

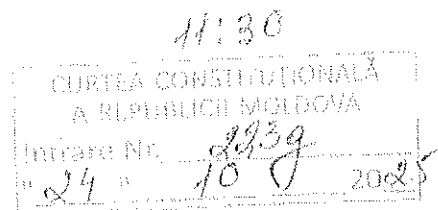
83 CB-2462
10 RB

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), Vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 23 alin. (10) din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, formulată de reprezentantul OP "Bercut Grup" SRL, avocatul Baran Victor, în cauza de contencios administrativ intentată de OP "Bercut Grup" SRL împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la contestarea actului administrativ individual.

- Anexe: 1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate din 22 octombrie 2025;
2. Copia cererii de chemare în judecată;
3. Copia încheierii nr. 3-4886/2024 din 22 octombrie 2025.

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani)

Gandrabur Marcel

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucrează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi făcută doar în condițiile Legii nr. 133 din 08 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
prevederilor art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283 din 04-07-2003 privind
activitatea particulară de detectiv și pază,
Anexei nr. 4 al Legii nr. 283 din 04-07-2003 privind activitatea particulară de
detectiv și pază
și art. 10 alin. (3) al Legii nr. 845 din 03-01-1992 cu privire la antreprenoriat
și întreprinderi

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.2. Persoană juridică****1. Denumire și sediu**

Organizația de Pază „BERCUT-GRUP” S.R.L.

MD-2011, strada Costiujeni 8/3, or. Codru, mun. Chișinău, Republica Moldova

2. Numărul și data înregistrării

codul fiscal: 1003600043252, înregistrată la data de 11.07.2006

3. Numele administratorului

Catarama Igor, IDNP

4. Telefon și e-mail

Tel.

e-mail: saturn.grup.md@gmail.com

5. Reprezentant

Avocatul Baran Victor

6. Adresa reprezentantului

adresa mun. Chișinău,

7. Telefonul și e-mail-ul reprezentantului

tel.

e-mail:

¹ Aici autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

În gestiunea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani se află cauza civilă în ordinea contenciosului administrativ înregistrată cu nr. 2-24130900-12-3-18112024, la acțiunea înaintată de Organizația de Pază „Bercut-Grup” S.R.L. împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică, privind contestarea actelor administrative.

Ca motive de fapt în acțiune este indicat, precum că la data de 16.09.2024 de către reprezentanții Inspectoratului Național de Securitate Publică a fost emisă Delegare nr. 1473 r/i, privind efectuarea controlului inopinat a activității organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L.

Ca urmare a acestei delegări, în perioada de 16.09.2024 - 27.09.2024 a avut loc control total al activității organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L.

În urma controlului au fost emise Procesul-verbal de constatare din data de 18.09.2024 și Procesului-verbal de control asupra executării legislației și modului de desfășurare a serviciilor la paza obiectivelor, bunurilor și valorilor, precum și asupra modului de executare a gărzii de corp datat cu 17.09.2024.

La data de 21 octombrie 2024 de către Șef interimar al Inspectoratului Național de Securitate Publică a fost emisă Prescripție nr. 34/17-7521. Prin prescripție de mai sus s-a dispus:

- a) *Prezentarea copiilor de pe certificatele de studii minim gimnaziale pentru angajații organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., nominalizați în pct. 1 din prezenta prescripție executorie, inclusiv cu anexarea certificatelor la dosarul de angajare, în corespunzere cu cerințele stabilite în art. 22¹ alin. (1) lit. c) pct.3 din Legea nr. 283/2003;*
- b) *Prezentarea copiilor de pe certificatele de la medicul narcolog și psihiatru pentru angajații organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., nominalizați în pct. 2 din prezenta prescripție executorie, inclusiv cu anexarea certificatelor la dosarul de angajare, în corespunzere cu cerințele stabilite în art. 22¹ alin. (1) lit. c) pct.4 din Legea nr. 283/2003;*
- c) *Prezentarea copiilor de pe certificatele ce confirmă că angajații organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., nominalizați în pct. 3 din prezenta prescripție executorie, nu au fost sancționați pentru contravenții ce atentează la ordine publică și la securitatea publică, și anexarea*

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

- certificatelor la dosarul de angajare, imperativ al art. 22¹ alin. (1) lit. c) pct.5 din Legea nr. 283/2003;
- d) *Prezentarea copiilor de pe certificatele de absolvire a cursurilor de calificare pentru a activa în calitate de paznic pentru gardienii organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., nominalizați în pct. 4 din prezenta prescripție executorie, atașarea certificatelor la dosarul de angajare, imperativ al art. 22¹ alin. (1) lit. c) pct.6 din Legea nr. 283/2003;*
- e) *Prezentarea copiilor de pe certificatele ce confirmă, că angajații organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., nominalizați în pct. 5 din prezenta prescripție executorie, nu au antecedente penale și anexarea certificatelor la dosarul de angajare, în corespundere cu cerințele stabilite în art. 22¹ alin. (1) lit. c) pct.7 din Legea nr. 283/2003;*
- f) *Prezentarea dovezii de depunere în confirmitate cu prevederile art. 6 alin. (8) și alin. (9) din Legea nr. 86/2011 cu privire la simbolurile publice, a actelor de examinare la Comisia Națională de Heraldică, privind înregistrarea în Armorialul General al Republicii Moldova, a stemei și ecusonului al organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L.;*
- g) *Asigurarea respectării de către angajații organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., a normelor de port a uniformei de serviciu de culoare verde, cu ecuson pe mîneca stîngă cu denumirea și sigla organizației, cu inscripția „pază particulară”, fiind aplicată în partea dreaptă a pieptului și autovehicule să fie cu semnele distinctive ale organizației de pază, deziderat stabilit de art. . 6 alin. (8) și alin. (9) din Legea nr. 86/2011 cu privire la simbolurile publice, pct. 13 lit. f) din Hotărîrea Guvernului nr. 667/2005 și art. 22¹ alin. (1) lit. b) din Legea nr. 283/2003;*
- h) *Prezentarea copiilor contractelor de bază și confirmării privind rezilierea contractelor de prestarea serviciilor de pază tehnică la obiectivele care cad sub incidența prevederilor statuate în Anexa nr. 4 din Legea nr. 283/2003;***
- i) *Întreprinderea acțiunilor elocvente, privind respectarea cu strictețe a cerințelor legale privind aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc, asigurarea păstrării în permanență a armelor în toc, în loc ascuns vederii, cu excepția situațiilor în care persoana este autorizată, potrivit legii să o aplice, obligativitatea impusă de art. 28 alin. (1) din Legea nr. 283/2003, art. 14 alin. (3) lit. b) și art. 34 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 130/2012;*
- j) *Amenajarea spațiului de depozitare a armelor din dotare cu pardosea confecționată din material incombustibil în corespundere cu art. 33 alin. (3) și pct. 16 din Anexa nr. 3 la Legea nr. 130/2012;*
- k) *Asigurarea respectării în toate cazurile de către organizația de pază „Bercut-Grup” S.R.L., a cerințelor prevăzute de art. 42 lit. e) din Legea nr. 130/2012;*

- l) Asigurarea respectării în toate cazurile de către organizația de pază „Bercut-Grup” S.R.L., a cerințelor prevăzute de art. 62 din Legea nr. 130/2012 și pct. 141 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 293/2014;
- m) Asigurarea și prezentarea dovezilor de înregistrarea registerului de evidență a armelor și munițiilor, precum și cel de evidența personalului dotat cu arme al organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., la organul de poliție teritorial sau la serviciul abilitat al Ministerului Afacerilor Interne, imperativ la art. 33 alin. (7) din Legea nr. 130/2012, pct. 158 și pct. 159 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 293/2014;
- n) Neadmiterea accesului persoanelor neautorizate la armele și munițiile deținute de organizația de pază „Bercut-Grup” S.R.L., cerință impusă de prevederile art. 33 alin. (4) din Legea nr. 130/2012 și pct. 155 din Hotărârea Guvernului nr. 293/2014, precum și asigurarea continuă a supravegherii și controlului asupra modului de port, manipulările cu armele și timpul primirii/predării și deținerea lor în timpul orelor de muncă.

Totodată, prescripția conține avertizarea despre eventuală retragere și/sau suspendare a autorizației de activitate, în condițiile în care încălcările depistate și prescrise prin prezenta, nu vor fi înlăturate în termenul stabilit.

Înțelegem, că controlul a fost efectuat anume din motivul obligării de a rezilia contractele de prestarea serviciilor de pază tehnică la obiectivele care cad sub incidența prevederilor statuate în Anexa nr. 4 din Legea nr. 283/2003, deși restul obligațiilor au fost formale, necorespundeau realității sau chiar și îndeplinite pe parcursul efectuării controlului.

La data de 05.11.2024 am expediat în adresa pîrîtului cerere prealabilă (contestație), prin care am solicitat:

„Admiterea prezentei cereri (contestației);

Anularea delegației de control nr. 1473 r/i din 16.09.2024, privind efectuarea controlului inopinat a activității organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L.;

Anularea Procesului-verbal de constatare din data de 18.09.2024 și Procesului-verbal de control asupra executării legislației și modului de desfășurare a serviciilor la paza obiectivelor, bunurilor și valorilor, precum și asupra modului de executare a gărzii de corp datat cu 17.09.2024;

Anularea Prescripției nr. 34/17-7521 din 21 octombrie 2024.

Pînă la emiterea deciziei asupra prezentei cereri, suspendarea executării prescripției nr. 34/17-7521 din 21 octombrie 2024.

Informarea noastră în termen restrîns despre soluționarea prezentei cereri.

În caz contrar, litigiul va fi soluționat de instanța de judecată.”

La cerere prealabilă nu am primit nici un răspuns, nevoiți să ne adresăm în instanța de judecată pentru apărarea drepturilor noastre și evitarea unor consecințe abuziv ilegale din partea pretinselor organelor/instituțiilor abilitate de control.

Prin acțiunea în judecată am solicitat:

„Admiterea acțiunii;

Anularea delegății de control nr. 1473 r/i din 16.09.2024, privind efectuarea controlului inopinat a activității organizației de pază „Bercut-Grup” S.R.L., emise de Inspectoratul Național de Securitate Publică;

Anularea Procesului-verbal de constatare din data de 18.09.2024 și Procesului-verbal de control asupra executării legislației și modului de desfășurare a serviciilor la paza obiectivelor, bunurilor și valorilor, precum și asupra modului de executare a gărzii de corp datat cu 17.09.2024;

Anularea Prescripției nr. 34/17-7521 din 21 octombrie 2024, emise de Șef interimar al Inspectoratului Național de Securitate Publică.

Suspendarea executării actului administrativ individual, și, anume, Prescripției nr. 34/17-7521 din 21 octombrie 2024, emise de Șef interimar al Inspectoratului Național de Securitate Publică;

Încasarea din contul pîrîtului în beneficiul „Bercut-Grup” S.R.L. a tuturor cheltuielilor de judecată care vor fi suportate în acest proces. ”

C. Obiectul sesizării³

Art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, care prevede, că *se interzice activitatea particulară de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4.*

Anexa nr. 4 al Legii nr. 283/2003, care conține lista obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază, printre care:

1. *Ministerele și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
2. *Autoritățile administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
3. *Autoritățile administrative autonome*
- 3¹. *Instituțiile publice fondate de Parlament*
4. *Instituțiile publice fondate de Guvern*
5. *Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, precum și cele de nivel special, inclusiv instituțiile fondate de acestea*
6. *Instanțele judecătorești și organele procuraturii*
7. *Întreprinderile de stat și/sau societățile comerciale cu capital de stat și societățile comerciale cu capital majoritar de stat*
8. *Banca Națională a Moldovei*
9. *Obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile și a substanțelor radioactive*
10. *Obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private).*

Art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi care prevede, că *exclusiv întreprinderilor de stat li se permite: efectuarea activității de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază.*

Contestația ține de prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, deoarece ele în comun fac referire la obiectivele asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază.

Admiterea excepției poate fi aplicată la soluționarea cauzei în mod direct, deoarece prescripția contestată conține punct obligatoriu de a rezilia orice contract de pază.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Ori, existența sau dispariția acestor norme legale, va condiționa anularea sau nu a prescripției. Precum și am menționat, restul obligațiilor din prescripție sînt nesemnificative și sînt îndeplinite.

Se sesizează controlul constituționalității legilor Parlamentului, adică obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

Menționez, că Curtea Constituțională nu a avut anterior ca obiect prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Chiar dacă a avut loc adresare către Curtea Constituțională, cu nr. 220g din 31 octombrie 2024, a fost emisă Decizia nr. 58 din 05 iunie 2025 de inadmisibilitate, pe motive invocate în pct. 23 al acesteia, și, anume: *„Curtea reiterează că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, nu compararea prevederilor cuprinse în același act normativ sau în acte normative infraconstituționale diferite și raportarea formală a unei concluzii care ar rezulta din comparație la principiile Constituției (a se vedea DCC nr. 50 din 2 mai 2023, § 22). Prin urmare, orice critică de neconstituționalitate trebuie raportată în mod argumentat la o prevedere din Constituție. În acest sens, simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 16 din 14 martie 2024, § 15). În consecință, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.”*

Astfel, se vede, că Curtea Constituțională a cochetat cu neexaminarea sesizării cu obiectul similar din motiul neargumentării la prevederile din Constituție și adresarea, în principiu, este posibilă.

Atrag atenția d-estră, că prevederile legii sesizate au fost introduse prin modificare relativ recent, prin Legea nr. 212 din 06.12.21, publicate în Monitorul Oficial nr. 313 din 21.12.21 art.467, în vigoare din data de 21.02.22.

Astfel, ne aflăm în situație, cînd sînt întrunite toate condițiile referitoare la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi au ingerință la următoarele obiective garantate în Constituție:

- se referă la respectarea ierarhiei legislației internaționale și naționale în domeniu;
- se referă la restrângerea drepturilor și libertățile persoanelor fizice și juridice la segmentul pieții particulare de pază;
- au efect direct asupra inițiativei economice, concurenței loiale ca factorii de bază ai economiei;
- fac amestec în principiul egalității în fața Legii, bazate pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă;
- ating principiile protejării intereselor naționale în activitatea economică și financiară;
- ating principiile de bază în asigurarea sporirii numărului de locuri de muncă, inviolabilitatea investițiilor.

Pot evidența în acest sens, prevederile art. 1, 4, 8, 9, 16, 22, 54, 126 ale Constituției RM.

Articolul 1

Statul Republica Moldova

.. (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Țin să menționez, că principiile de bază indicate în art. 1 al Constituției sînt încălcate de legiuitor chiar în perioada adoptării modificărilor în Lege contestate, încălcînd procedura, neglijînd cu opinia organelor abilitate, precum este Consiliul Concurenței..

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Urmează a fi concretizat, că modificările contestate atacă valorile economice, concurenței loiale, ating principiile de bază în asigurarea sporirii numărului de locuri de muncă, inviolabilitatea investițiilor contrar Directivelor Parlamentului European și a Consiliului. Neconcordanțele urmas să fie soluționate în mod corespunzător în favoarea reglementărilor internaționale.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Atrag atenție la faptul, că tratatele internaționale conțin norme contrare legislației naționale expuse în art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Mai jos există desfășurarea minuțioasă acestei teme.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Este clar, că prin aplicarea prevederilor Legii contestate, nu mai există concurența loială și inițiativa economică. Despre acest fapt ne vorbește și Consiliul Concurenței

prin Avizul negativ nr. DJJ-06/207-937 din 28 mai 2021, publicat pe pagina oficială web al Consiliului Concurenței: <https://www.competition.md/public/files/Aviz-Plen-paza1a8e.pdf>.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Posibil voi exagera, însă în sens larg al noțiunii „persoana” este nu doar fizică, dar și juridică. Apartenența acesteia la sector privat sau stat nu ar trebui să fie impediment pentru nerespectarea principiului constitutional – egalitate.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Atrag atenția Curții, că pînă la data adoptării modificărilor în Lege contestate prin prezenta sesizare - data de 21.02.22, contractele de pază au fost legale și nu au existat probleme în acest sens. După adoptarea modificărilor, sîntem nemotivat penalizați. Este creată situație artificială de plasarea contractelor de pază din zona legală în cea ilegală. Mai mult, acestea prevederi al Legii sînt retroactive și se referă la contractele adoptate pînă la operarea modificărilor.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă

și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

La această normă Constituțională, putem atrage atenție la lipsa unor premise (lipsa situațiilor negative) legate de contractele de pază, care ar genera necesitatea în adoptarea art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 al Legii de mai sus și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Adică, restrângere nu este proporțională, deși nu există situații care a determinat-o.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

d) stimularea cercetărilor științifice;

e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;

f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Țin să menționez, că din legislația contestată rezultă, că orice persoana juridică care are legătură cu bugetul de stat, indiferent de domeniu de activitate, dacă este comercială sau necomercială, subordonată sau autonomă, publică sau privată, etc., - urmează să încheie contract de pază doar cu instituțiile statale. În cazul nostru, „obiectivelor” li se impune încheierea contractului de pază cu Întreprinderea de Stat „Servicii pază a MAI, unica întreprindere care are capacitatea tehnică și economică să exercite astfel de servicii. Respectiv se impune licitația serviciilor dintr-o singură sursă.

Țin să menționez, că aplicabilitatea unor prevederi ale Constituției RM este directă, iar altor prin prisma legilor (Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative; Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziții publice; Legea nr. 183 din 11.07.2012 concurenței) și a actelor internaționale (Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE; Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957; Directiva (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficiente în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne).

Chiar dacă normele sesizate restrâng anumite drepturi, acestea urmează a fi colaborate cu prevederile Constituției RM, alte Legi, actele recunoscute ale dreptului internațional.

Totodată, urmează a fi stabilită limita admisibilă și necesară a intereselor statului în domeniul pazei obiectelor indicate în Anexa nr. 4. Considerăm, că această limită este depășită nemotivat.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Dacă analizăm legislația vizată în actele enumerate mai sus, observăm, că conform art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, *exclusiv întreprinderilor de stat li se permite: efectuarea activității de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și de pază.*

Conform art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, *se interzice activitatea particulară de pază la obiectivele prevăzute în anexa nr. 4.*

Anexa nr. 4 al Legii nr. 283/2003 conține lista obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază, printre care:

1. *Ministerele și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
2. *Autoritățile administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență*
3. *Autoritățile administrative autonome*
- 3¹. *Instituțiile publice fondate de Parlament*
4. *Instituțiile publice fondate de Guvern*
5. *Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, precum și cele de nivel special, inclusiv instituțiile fondate de acestea*
6. *Instanțele judecătorești și organele procuraturii*
7. *Întreprinderile de stat și/sau societățile comerciale cu capital de stat și societățile comerciale cu capital majoritar de stat*
8. *Banca Națională a Moldovei*
9. *Obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile și a substanțelor radioactive*
10. *Obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private).*

Rezultă, că orice persoana juridică, care are legătură cu bugetul de stat directă sau indirectă, indiferent de domeniu de activitate, comercială sau necomercială, subordonată sau autonomă, publică sau privată, etc., - urmează să încheie contract de pază doar cu ÎS „Servicii pază”.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat un sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea un scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi înlocuite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Țin să menționez, că art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 a primit acest conținut prin modificare și introdus prin Legea nr. 212 din 06.12.21, publicate în Monitorul Oficial nr. 313 din 21.12.21 art.467, în vigoare din data de 21.02.22. Până atunci acest articol avea următorul conținut: *Activitatea particulară de pază nu poate fi practică la obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile ce aparțin autorităților publice, la obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, radioactive și periculoase, a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private), precum și la Banca Națională a Moldovei.*

Anexa nr.4 a fost introdusă prin aceeași Legea nr. 212 din 06.12.21. Până la modificări Anexa nr. 4 nu a existat.

Art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi până la modificările din Legea nr. 212 din 06.12.21 avea un alt conținut, și, anume: *efectuarea activității particulare de pază la obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile ce aparțin autorităților publice, la obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor toxice, radioactive și periculoase, precum și a substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private); efectuarea activității particulare de pază la Banca Națională a Moldovei.*

Atrag atenția d-stră la faptul, că prescripția ține de rezilierea contractelor de pază încheiate până la data de 10.12.2021, adică până la introducerea modificărilor în Lege. Putem spune, că modificările au afectat direct relațiile contractuale între părțile contractante și ceea ce a fost legal a devenit contrar legii. Această poziție prin analogie se contrazice cu prevederile art. 22 din Constituția RM.

Din analiza modificărilor introduse de legiuitor indicate mai sus, putem observa, că scopul interdicțiilor până la modificare a fost bine determinat prin interesele statului de a păzi obiectivele concrete chiar și de organizațiile de pază private, iar după modificări se atestă lipsa unui anumit scop. După modificări, există doar enumerarea tuturor obiectivelor, legate de bugetul de stat, cărora li se impune încheierea contractelor cu agent economic concret.

Nu punem la îndoială necesitatea existenței unor „privilegi” ale statului la controlul și paza unor obiective bugetare, însă această lista urmează a fi motivată, iar modificările de mai sus nu conțin această motivație.

Pentru înțelegerea opiniei legiuitorului la adoptarea prezentei modificări, vom da aprecierea sensului Notei informative la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative adoptate ulterior prin Legea 212 din 06.12.21 publicată pe pagina oficială web al Parlamentului:

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegeislativId/5637/language/ro-RO/Default.aspx>.

Astfel, în textul Notei informative este indicat:

„Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectivi și pază și Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi), a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă, urmare a multiplelor investigații jurnalistice ce denotă anumite suspiciuni privind legalitatea achizițiilor publice a unor astfel de servicii contractate de autoritățile și instituțiile publice.

Ținem să precizăm că temeiul formal invocat de Ministerul Afacerilor Interne, conform Notei informative la Hotărârea nr. 649/219, ar fi servit consultarea suplimentară a proiectului cu mediul de afaceri.

Până la moment atare consultări nu au avut loc, dar reieșind din investigațiile jurnalistice recente la subiect, considerăm că argumentele invocate în notă au fost declarative, iar în esență s-a dorit conservarea situației preexistente.

Astfel, proiectul actului normativ are drept scop amendarea alin. (10) al art. 23 din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectivi și pază, implicit stabilirea faptului că activitatea particulară de pază nu poate fi practică la instituțiile Statului.

Totodată, proiectul actului normativ propune amendarea alineatului (11) al pct. 3 al art. 10 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, care va garanta faptul că întreprinderilor de stat li se va permite efectuarea activității particulare de pază la instituțiile Statului.

Respectiv, ținând cont de faptul că prestarea serviciilor de pază de către organizațiile private ar putea crea premise în periclitarea activității instituțiilor de stat menționate în proiect, se consideră oportună și rațională stabilirea unei interdicții astfel încât companiile private să nu poată presta servicii de pază la obiectivele de importanță strategică a statului.

Mai mult, prin acest proiect de lege se va asigura nemijlocit securitatea statului, întrucât asigurarea securității instituțiilor sale necesită o atenție sporită, chestiune care nu poate fi lăsată la discreția companiilor private ce prestează servicii de pază în sensul dat. Or, prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte.

Cu titlu informativ notăm că, *obiectivele la care se va interzice activitatea particulară de pază sunt cele finanțate din bugetul de stat.*

Restricțiile respective sunt conforme art. 12 al Legii concurenței nr. 183/2012, întrucât stabilirea de interdicții sau restricții pot fi efectuate exclusiv prin lege.”

Atrag atenția d-astră, că în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (2) al Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, *proiectele actelor normative care țin de domeniile de competență ale Procuraturii Generale, Comisiei Electorale Centrale, Băncii Naționale a Moldovei, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, precum și ale altor autorități publice autonome, se transmit obligatoriu spre avizarea acestora. Proiectele actelor normative care reglementează activitatea economică se transmit spre avizare Consiliului Concurenței.*

De pe pagina oficială web a Parlamentului Republicii Moldova (<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/5637/language/ro-RO/Default.aspx>), precum și din Nota informativă, rezultă, că proiectul nu s-a transmis spre avizare Consiliului Concurenței, dintr-un singur motiv, că restricții sînt impuse prin lege. Cu mediul de afaceri, de asemenea, Parlamentul nu s-a consultat, faptul expus chiar în Nota informativă.

Această abordare a legiuitorului se contrazice direct cu art. 32 alin. (2) al Legii nr. 100 din 22.12.2017, ori regulile expuse în acesta se referă la toate actele normative, iar în conformitate cu prevederile art. 6 al Legii „Legislația Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative: b) legile și hotărârile Parlamentului.

La capitolul adoptării modificărilor avem pretenție legată și de procedura de fundamentare a proiectului. Vedem, că în Nota informativă se încearcă motivarea modificărilor prin noțiunea „*obiectivele de importanță strategică a statului*”, ca mai apoi să revină la formulă „*obiectivele la care se va interzice activitatea particulară de pază sunt cele finanțate din bugetul de stat.*” Iar opinia publică, opinia mediului de afaceri de profil, avizul Consiliului Concurenței, sînt neglijate totalmente.

Art. 25 al Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative mai prevede: *Elaborarea proiectelor actelor normative este precedată, în funcție de importanța și complexitatea proiectelor respective, de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei acesteia privind inițierea elaborării unui act normativ. Studiile de cercetare se efectuează pentru cunoașterea temeinică a realităților social-economice ce urmează a fi reglementate, a cadrului*

normativ relevant, a reglementărilor similare în legislația altor state, inclusiv a țărilor Uniunii Europene.

Precum vedem, despre careva cercetări, cu studierea legislației altor state, cu temeinicia relațiilor social-economice, în Nota informativă, dar și din conținutul modificărilor, nu poate merge vorba. Poziția legiuitorului în adoptarea modificărilor este nu altceva, decât amestec unilateral și arbitrar într-un domeniu economic de activitate, cu adoptarea restricțiilor și indicațiilor față de „obiectivele” finanțate din bugetul de stat.

Este evident, că modificările, și, în special Anexa nr. 4 din Legea nr.283/2003, nu sînt proporționale și sînt lipsite de raționalitatea actului juridic. Totodată, Anexa nr. 4 din Legea nr.283/2003 urmează a fi privită doar în legătură cu prevederile art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, deoarece prin modificarea acestora comună s-a schimbat raționalitatea și motivația Legii.

Sub aspectul relațiilor care sînt atinse prin modificări, trebuie de evidențiat faptul, că contractele de pază au fost încheiate în baza Legii nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziții publice, iar conform art. 7 al acesteia, reglementarea relațiilor privind achizițiile publice se efectuează în baza următoarelor principii:

- a) utilizarea eficientă a banilor publici și minimizarea riscurilor autorităților contractante;*
- b) transparența achizițiilor publice;*
- c) asigurarea concurenței și combaterea practicilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice;*
- d) protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice;*
- e) menținerea ordinii publice, bunelor moravuri și siguranței publice, ocrotirea sănătății, protejarea vieții oamenilor, florei și faunei;*
- f) liberalizarea și extinderea comerțului internațional;*
- g) libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor;*
- h) tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici;*
- i) proporționalitate;*

j) recunoaștere reciprocă;

k) asumarea răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică.

Astfel, contractele privind paza bunurilor a fost convenabile în primul rând pentru beneficiarii. Iar la întocmirea acestora s-au respectat principiile achizițiilor publice.

Și, invers, în caz în care toate întreprinderile fondate de stat sau autoritățile publice locale vor fi obligate să încheie contractele cu ÎS „Servicii pază a MAI”, despre respectarea principiilor achizițiilor publice nu poate fi, ori nu va exista transparența, imparțialitate, nediscriminare, asigurarea concurenței, proporționalitate.

În domeniul relațiilor atinse prin normele sesizate mai putem evedenția și prevederile Legii nr. 183 din 11.07.2012 concurenței.

Astfel, conform art. 1 al Legii nr. 183 din 11.07.2012, *prezenta lege stabilește cadrul juridic al protecției concurenței, inclusiv al prevenirii și al contracarării practicilor anticoncurențiale și a concurenței neloiale, al realizării concentrărilor economice pe piață, stabilește cadrul juridic privind activitatea și competența Consiliului Concurenței și responsabilitatea pentru încălcarea legislației în domeniul concurenței.*

Conform art. 2, *prevederile prezentei legi se aplică faptelor acțiuni sau inacțiuni ce au ca obiect sau au ori pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței, precum și faptelor acțiuni de concurență neloială, care sunt săvârșite de:*

a) *întreprinderi înregistrate în Republica Moldova sau în alte state, precum și de persoane fizice;*

b) *autorități ale administrației publice centrale sau locale, în măsura în care acestea, prin deciziile emise sau prin actele adoptate, intervin pe piață, influențând direct sau indirect concurența, cu excepția situațiilor când asemenea măsuri sunt luate în aplicarea altor legi sau pentru apărarea unui interes public major.*

Sub incidența prezentei legi cad și persoanele asimilate autorităților publice care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege să presteze un serviciu de interes public.

Întreprinderile cărora li s-a atribuit sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general și întreprinderile care prezintă caracter de monopol fiscal se supun prevederilor prezentei legi și, în special, regulilor de concurență în măsura în care aplicarea acestor prevederi nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată.

Conform art. 3, *Statul asigură libertatea activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale și apărarea drepturilor și intereselor întreprinderilor și ale cetățenilor contra practicilor anticoncurențiale și concurenței neloiale. Este interzis întreprinderilor să-și exercite drepturile în vederea restrângerii concurenței și lezării intereselor legitime ale consumatorului. Prețurile la produse se determină în procesul liberei concurențe, pe baza cererii și ofertei, dacă legea specială nu prevede altfel. Consiliul Concurenței, la exercitarea atribuțiilor conferite de prezenta lege, inclusiv a atribuției de investigare, asigură respectarea principiilor generale ale dreptului Uniunii Europene în materie de concurență și ale Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.*

Conform art. 12 al Legii concurenței, *sunt interzise orice acțiuni sau inacțiuni ale autorităților publice care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, precum:*

- a) limitarea drepturilor întreprinderilor de procurare ori comercializare;*
- b) stabilirea de condiții discriminatorii sau acordarea de privilegii pentru activitatea întreprinderilor, în cazul în care acestea nu sunt prevăzute de lege;*
- c) stabilirea de interdicții sau restricții, neprevăzute de lege, pentru activitatea întreprinderilor;*
- d) impunerea, directă ori indirectă, a întreprinderilor de a se asocia ori de a se concentra sub orice formă.*

(3) În cazuri excepționale pot fi realizate acțiunile sau inacțiunile prevăzute la alin. (2) în condițiile Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

(4) Faptele autorităților publice realizate contrar prevederilor alin. (2) constituie încălcări ale prezentei legi.

Conform art. 15 al Legii concurenței, *Este interzisă discreditarea concurenților, adică defăimarea sau punerea în pericol a reputației sau credibilității acestora prin:*

- a) răspândirea de către o întreprindere a informațiilor false despre activitatea sa, despre produsele sale, menite să îi creeze o situație favorabilă în raport cu unii concurenți;*
- b) răspândirea de către o întreprindere a unor afirmații false despre activitatea unui concurent sau despre produsele acestuia, afirmații ce dăunează activității concurentului.*

Conform art. 16 al Legii concurenței, *Este interzisă instigarea, din interes sau în interesul persoanelor terțe, la rezilierea neîntemeiată a contractului cu*

concurrentul unei alte întreprinderi, la neîndeplinirea sau la îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale față de concurrentul respectiv prin acordarea sau oferirea, mijlocit sau nemijlocit, de recompense materiale, compensații sau de alte avantaje întreprinderii parte a contractului.

Din normele relatate mai sus, putem conchide despre prezența unui comportament vicios al MAI sau INSP (ca subdiviziunea MAI) în calitate de fondator al concurrentului nostru - ÎS „Servicii pază a MAI”, contrar prevederilor Legii concurenței, însă legalizate prin introducerea Anexei nr. 4 în Legea nr. 283/2003.

Totodată, rezultă, că Parlamentul Republicii Moldova în calitate de unica autoritate legislativă a statului adoptă Legea în favoarea Întreprinderii de stat „Servicii pază a MAI” (tot a statului), fără consultările necesare din partea societății civile și fără avizarea proiectului din partea Consiliului Concurenței, prin ce a neglijat principiile generale ale Legii cu privire la actele normative, Legii privind achiziții publice și Legii concurenței.

Însă, chiar în preambul Legii privind achiziții publice este indicat: Prezența lege transpune Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 94 din 28 martie 2014, cu modificările operate prin Regulamentul delegat (UE) 2017/2365 al Comisiei din 18 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2014/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare pentru procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice, precum și Directiva 89/665/CCE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 395 din 30 decembrie 1989 transpune art. 2a alin. (2) teza II din Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind coordonarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare cu privire la procedurile de achiziții publice ale entităților care desfășoară activități în sectoarele apei, energiei, transporturilor și telecomunicațiilor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 76 din 23 martie 1992, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014.

În preambul Legii concurenței este indicat: *Prezența lege transpune prevederile art. 101–106 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957, parțial prevederile Directivei (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și*

privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 11 din 14 ianuarie 2019, transpune prevederile Regulamentului (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 001 din 4 ianuarie 2003, și ale Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 024 din 29 ianuarie 2004.

Ori, conform Directivei 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, art. 1:

Atribuirea contractelor de achiziții publice de către sau în numele autorităților statelor membre trebuie să respecte principiile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), mai exact libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și libertatea de a furniza servicii, precum și principiile care derivă din acestea, cum ar fi egalitatea de tratament, nediscriminarea, recunoașterea reciprocă, proporționalitatea și transparența. Cu toate acestea, pentru contractele de achiziții publice care depășesc o anumită valoare, ar trebui elaborate dispoziții pentru coordonarea procedurilor de achiziții publice naționale, pentru ca principiile respective să fie transpuse în practică și achizițiile publice să fie deschise concurenței.

Art. 32: ..Ar trebui garantat faptul că situațiile de cooperare public scutite nu au ca rezultat o denaturare a concurenței în raport cu operatorii economici privați în măsura în care situează un furnizor privat de servicii într-o poziție de avantaj față de concurenții săi.

Art. 59: Există o puternică tendință pe piețele de achiziții publice din Uniune către agregarea cererii din partea achizitorilor publici, cu scopul de a obține economii de scară, de exemplu scăderea prețurilor și a costurilor tranzacțiilor, și de a îmbunătăți și profesionaliza gestionarea achizițiilor. Acest obiectiv poate fi atins prin concentrarea achizițiilor fie în funcție de numărul de autorități contractante implicate, fie în funcție de volum și valoare în timp a achizițiilor. Cu toate acestea, agregarea și centralizarea achizițiilor ar trebui monitorizate cu atenție, pentru a se evita concentrarea excesivă a puterii de cumpărare și înțelegerile anticoncurențiale și pentru a menține transparența și concurența, precum și posibilitățile de acces la piață pentru IMM-uri.

Art. 74: Prin urmare, specificațiile tehnice ar trebui elaborate în așa fel încât să se evite restrângerea în mod artificial a concurenței prin cerințe care favorizează un anumit operator economic, în sensul că preiau caracteristicile esențiale ale produselor, serviciilor sau lucrărilor oferite în mod obișnuit de acel operator

economic. Elaborarea specificațiilor tehnice în termeni de cerințe de performanță și funcționale permite, în general, îndeplinirea acestui obiectiv în cel mai bun mod posibil. Cerințele funcționale și de performanță sunt, de asemenea, mijloace adecvate de favorizare a inovării în achizițiile publice și ar trebui să fie utilizate la o scară cât mai largă cu putință. În cazul în care se face trimitere la un standard european sau, în absența acestuia, la un standard național, ofertele care au la bază soluții echivalente ar trebui să fie luate în considerare de către autoritățile contractante. Responsabilitatea de a face dovada echivalenței cu eticheta solicitată ar trebui să revină operatorului economic.

Etc..

Conform Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957, art. 37:

(1) Statele membre reglementează progresiv monopolurile naționale cu caracter comercial, astfel încât, la expirarea perioadei de tranziție, să excludă orice discriminare între cetățenii statelor membre în ceea ce privește condițiile de aprovizionare și de desfacere.

Dispozițiile prezentului articol se aplică tuturor organismelor prin care un stat membru, DE IURE sau DE FACTO, controlează, dirijează sau influențează în mod considerabil, direct sau indirect, importurile sau exporturile între statele membre. Aceste dispoziții se aplică în aceeași măsură și monopolurilor de stat concesionate.

(2) Statele membre se abțin să introducă orice măsuri noi, contrare principiilor enunțate la paragraful 1, sau care restrâng domeniul de aplicare a articolelor referitoare la eliminarea taxelor și a restricțiilor cantitative între statele membre..

Conform Directivei (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne, art. 1:

Articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) sunt de ordine publică și ar trebui aplicate în mod eficace pe întreg teritoriul Uniunii pentru a se asigura faptul că nu este denaturată concurența pe piața internă. Aplicarea eficace a articolelor 101 și 102 din TFUE este necesară pentru a se asigura în Uniune piețe competitive mai echitabile și mai deschise, în care întreprinderile să concureze mai mult pe baza meritelor lor, fără bariere la intrarea pe piață create de societăți, permițându-le să genereze bunăstare și să

24

creeze locuri de muncă. În acest mod consumatorii și întreprinderile active pe piața internă sunt protejați de practicile comerciale care mențin prețurile bunurilor și serviciilor în mod artificial la un nivel ridicat și gama de produse și servicii inovatoare pentru consumatori este îmbogățită.

De aici rezultă, încălcarea de legiuitor la adoptarea art. 23 alin. (10) al Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexei nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, și a amendamentelor acceptate de Republica Moldova față de Uniunea Europeană.

Această abordare contrazice inclusive Articolele 4 și 8 al Constituției Republicii Moldova.

Ca concluzie la cele invocate, pot menționa, că normele sesizate conțin restrângeri, care duc la încălcarea unor principii fundamentale expuse în Constituția RM și nu se încadrează în prevederile art. 54 alin. (2) al acesteia. Totodată, normele sesizate se combat cu Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achiziții publice, Legea nr. 183 din 11.07.2012 concurenței și actele internaționale care au stat la baza adoptării legislației respective.

După viziunea noastră, lista obiectivelor asupra cărora se interzice activitatea particulară de pază din Anexa nr. 4 al Legii nr. 283/2003 urmează a fi revizuită.

La revizuirea acesteia legiuitorul urmează să țină cont de avizul Consiliului Concurenței, opinia mediului de afaceri și societății civile.

La adoptarea listei obiectivelor la care se va interzice activitatea particulară de pază urmează a fi folosit principiul „**obiectivele de importanță strategică a statului**”.

Până la până la modificarea normelor sesizate de către Parlament, urmează a fi folosite interdicțiile care au fost în vigoare pînă adoptarea Legii nr. 212 din 06.12.21, publicate în Monitorul Oficial nr. 313 din 21.12.21 art.467, și, anume: *Activitatea particulară de pază nu poate fi practică la obiectivele de depozitare și păstrare a armelor, munițiilor, materialelor explozibile ce aparțin autorităților publice, la obiectivele de depozitare și păstrare a substanțelor stupefiante, radioactive și periculoase, a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor (cu excepția instituțiilor medicale și a farmaciilor private), precum și la Banca Națională a Moldovei.*

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

1. Proiectul de Lege nr. 206 din 20.09.2021 și Notă informativă publicată pe pagina oficială web al Parlamentului:

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegelegislativId/5637/language/ro-RO/Default.aspx>

2. Avizul negativ al Plenului Consiliului Concurenței nr. DJ-06/207-937 din 28 mai 2021, publicat pe pagina oficială web al Consiliului Concurenței:
<https://www.competition.md/public/files/Aviz-Plen-pazafla8e.pdf>

3. Decizia nr. 5 din 08.11.2011 despre sistarea procesului pentru controlul constituționalității publicată pe pagina oficială web al Curții Constituționale:

https://www.constcourt.md/public/ccdoc/decizii/ro_2011_d_05.pdf

4. Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, care poate fi accesată pe pagina web:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0024>

5. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene din 25 martie 1957, care poate fi accesat pe pagina web:

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF

6. Directiva (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne

Poate fi accesată pe pagina web:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0001>

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

22 octombrie 2025

[Signature] / *Bacaru Victor /*

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎN CHEIERE

22 octombrie 2025

mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), Gandrabur Marcel, specializat în materia contenciosului administrativ,

examinând cererea formulată de reprezentantul OP "Bercut Grup" SRL, avocatul Baran Victor cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ intentată de OP "Bercut Grup" SRL împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la contestarea actului administrativ individual,

a c o n s t a t a t :

OP "Bercut Grup" SRL a înaintat acțiune împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la contestarea actului administrativ individual.

Reprezentantul OP "Bercut Grup" SRL, avocatul Baran Victor, a formulat cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 23 alin. (10) din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

În motivarea cererii s-a invocat că, admiterea excepției poate fi aplicată la soluționarea cauzei în mod direct, deoarece prescripția contestată conține punct obligatoriu de a rezilia orice contract de pază. Or, existența sau dispariția acestor norme legale va condiționa anularea sau nu a prescripției. Restul obligațiilor din prescripție sunt ne semnificative și sunt îndeplinite.

Partea pârâtă a lăsat la discreția instanței soluționarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Analizând argumentele ce vizează ridicarea excepției de neconstituționalitate și raportându-le exigențelor instituite în acest sens, judecătorul consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova din următoarele considerente

În corespundere cu **art. 2 alin. (2) din Codul administrativ**, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În acord cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Conform **art. 230 din Codul administrativ**, încheierile judecătorești care se motivează se emit în procedură scrisă. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează participanții la proces.

În conformitate cu **art. 12¹ din Codul de procedură civilă**, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze,

instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

La caz, judecătorul reține că titularul cererii pretinde neconstituționalitatea prevederilor art. 23 alin. (10) din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Astfel, judecătorul atestă că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate enunțată, întrunește exigențele legale și urmează a fi admisă, or, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, excepția este ridicată de către subiectul abilitat de lege cu acest drept, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale a Republicii Moldova având ca obiect prevederile respective.

Se va remarca faptul că anumite segmente din prevederile Legii nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază au constituit obiect de examinare în cadrul Curții Constituționale a Republicii Moldova sub aspectul excepției de neconstituționalitate, totodată, cu referire la prevederile nominalizate expres de autorul cererii, anterior Curtea Constituțională a Republicii Moldova prin decizia nr. 58 din 05 iunie 2025 a menționat că, deși autorul sesizării a invocat incidența mai multor articole din Constituție, în argumentele sale, acesta susține o contradicție între normele contestate și prevederile Legii concurenței, ale Legii cu privire la actele normative și ale Legii privind achizițiile publice. În acest context, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, nu compararea prevederilor cuprinse în același act normativ sau în acte normative infraconstituționale diferite și raportarea formală a unei concluzii care ar rezulta din comparație la principiile Constituției (a se vedea DCC nr. 50 din 2 mai 2023, § 22). Prin urmare, orice critică de neconstituționalitate trebuie raportată în mod argumentat la o prevedere din Constituție. În acest sens, simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 16 din 14 martie 2024, § 15). În consecință, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea în cauză privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Actualmente se pretinde înlăturarea lacunelor sesizate anterior de Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

98

În lumina celor menționate supra și în conformitate cu art. 2, 195, 230 din Codul administrativ, art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, judecătorul

d i s p u n e :

Se admite cererea înaintată de reprezentantul OP "Bercut Grup" SRL, avocatul Baran Victor cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza de contencios administrativ intentată de OP "Bercut Grup" SRL împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la contestarea actului administrativ individual.

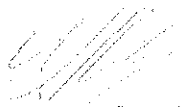
Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova în vederea realizării controlului constituționalității prevederilor art. 23 alin. (10) din Legea nr. 283/2003 privind activitatea particulară de detectiv și pază, Anexa nr. 4 la Legea nr. 283/2003 și art. 10 alin. (3) din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova, acțiunea deferită judecării, prezenta încheiere și sesizarea.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Judecătorul

Gandrabur Marcel

Copia corespunde originalului